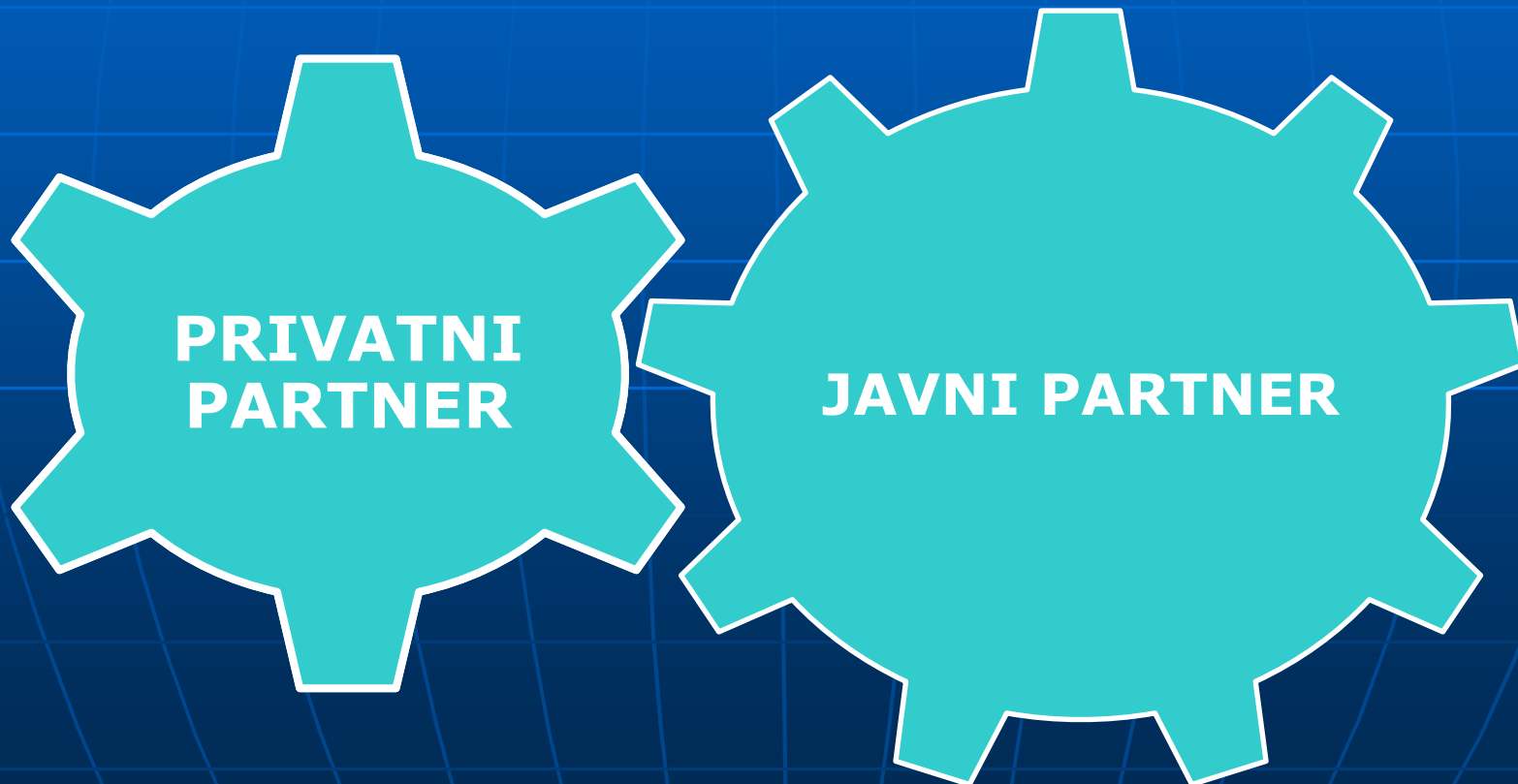

JAVNO PRIVATNO PARTNERSTVO PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS

prof. dr Milan Bjelić

NAPOMENA

Poštovane kolege,

Priložena prezentacija obuhvata materijal predviđen za predavanja za 5/6. radnu nedelju/sedmicu.

Ovaj materijal je samo orijentacioni podsetnik kao pomoć za izučavanje materije iz predmeta Javno – privatno partnerstvo uz korišćenje udžbenika Javno – privatno partnerstvo (M. Bjelić - izdanje Akademije - 2019), kao i ostale udžbeničke i dr. literature koja vam je preporučena na uvodnom predavanju.

■ prof. dr Milan Bjelić

Međupštinska saradnja i regionalizacija zasnovane na primeni JPP

- **upravljane otpadom**- ekonomija obima za deponije-min. 200 000 građ.
- donošenje odluka o ZU deponijom i naknadi – različiti modeli:
- A - Opština **domaćin** upravlja deponijom i **kontroluje finansije**
- B - Opština **domaćin** upravlja deponijom **u saradnji sa drugim opštinama**
- C -JLS-korisnici osnivaju **zaj. telo** (d.o.o. ili a.d. sve opštine udeo) upravljanja deponijom

- Na osnovu čl. 19. i čl. 23. st 1. Statuta JKP „Duboko“ Užice i čl. 17. Poslovnika o radu JKP „Duboko“ Užice, **po prethodno pribavljenoj saglasnosti** gradonačelnika Užica i Čačka i predsednika opština osnivača Bajine Bašte, Ivanjice, Požege, Arilja i Kosjerića, Upravni odbor JKP „Duboko“, Užice na sednici održanoj 28. februara 2018. godine donosi

REŠENJE

- Momir Milovanović, magistar tehničkih nauka iz Užica, imenuje se za direktora JKP Regionalni centar za upravljanje otpadom „Duboko“, Užice na period od četiri godine, počev od 2. marta 2018. godine

Obrazloženje

- Postupajući po odredbama čl. 46. Zakona o jav. pred. („Sl. gl. RS“, broj 15/16) Upravni odbor JKP „Duboko“ Užice je odlukom broj 113/4 od 21.12.2017. god. doneo odluku o sprovođenju javnog konkursa za imenovanje direktora JKP „Duboko“ Užice, a zbog isteka perioda na koji je imenovan sadašnji direktor Preduzeća. Oglas je objavljen u „Sl. gl. RS“, broj 2 od 5.1.2018. godine i dnevnom listu „Danas“ od 10.1.2018. god.

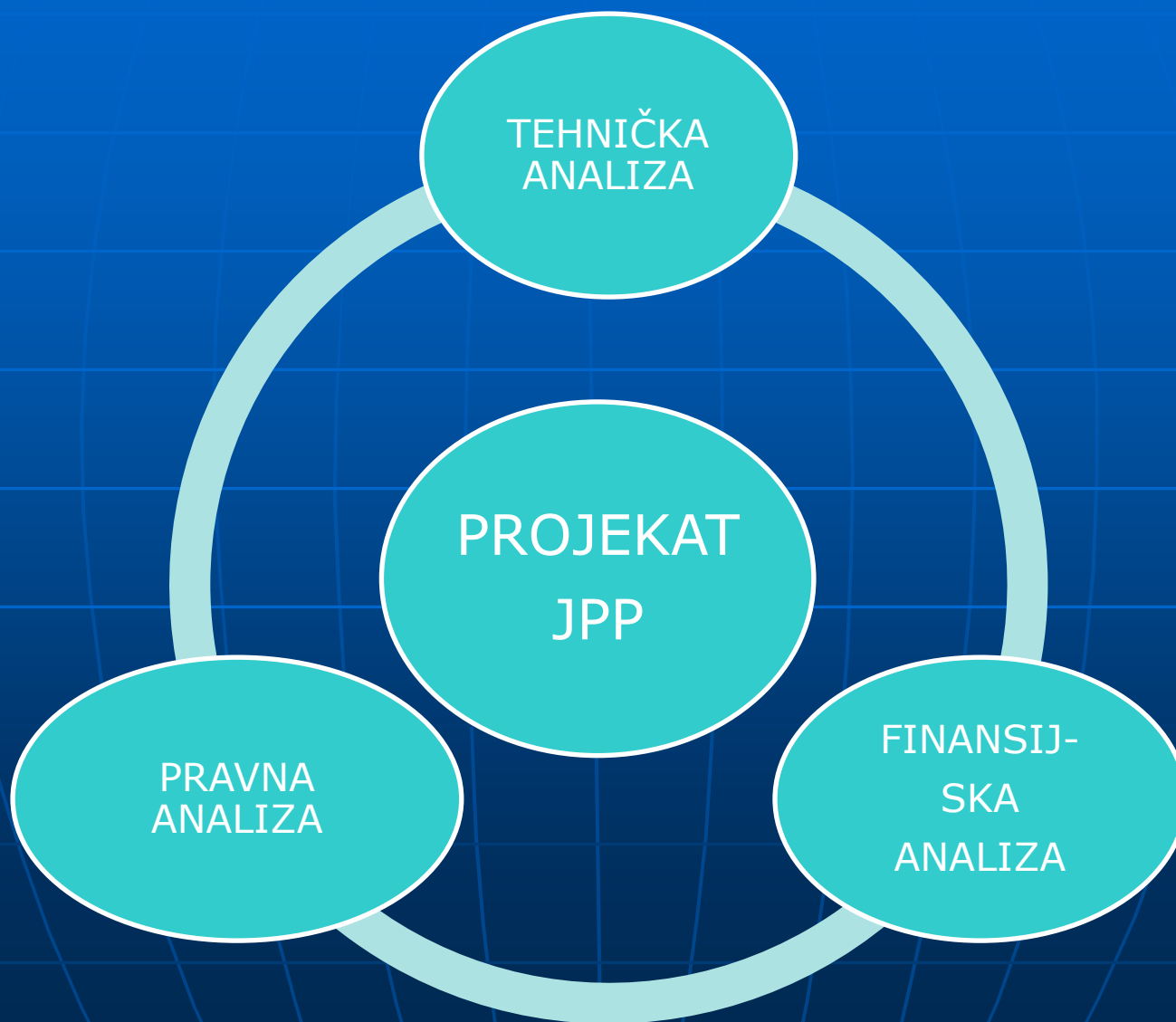
- vrednost - 15.325.000 evra, pored kapaciteta u Dubokom obuhvata i **8 transfer stanica**, Reg. plan za upravljanje otpadom (odobren od strane resornog ministarstva 2012.) i nabavku vozila za transport otpada
- Pomoć EU (don. 4,2 mil. evra), *EBRD* (zajam 5 mil. evra), *Fond za zaštitu životne sredine* (1.171.000 evra), *Ministarstvo za NIP* (194.000 evra), *Vlada Kralj. Švedske preko agencije SIDA* (2.280.000 evra) i *Francuska Vlada* (280.000 evra), te *učešće gradova i opština osnivača* (2,2 mil. evra)

- sakupljanje, transport, selekciju i odlaganje, odnosno deponovanje kom. otpada i značajno poboljšanje procesa upravlj. otpadom na teritoriji gradova **ČA** i **UE**, opština **BB**, **PŽ**, **Arilje**, **Kosjerić**, **Čajetina**, **LU** i **IC** - 335 naseljenih mesta - 5.300 km² - 350.000 stanovnika
- Projekat Duboko- *Nac. strategijom upravljanja kom. otpadom i Direktivama o otpadu i standardima za zaštitu životne sredine E.U.*

ALTERNATIVE za regionalizaciju transporta otpada

- A) **1 kompanija** zadužena za kompletan transport u regionu
- B) **Svaka opština** svoje službe za transport - sama transportuje otpad na deponiju
- C) Svaka opština ima svoj lok. sistem prikupljanja - prikupljeni otpad transp. na dogov. mesto odakle će **reg. transporter** da odvozi otpad do deponije

IZBOR MODELA JPP

ZAKON O
BUDŽET.
SYSTEMU

ZAKON O
LOKALNOJ
SAMOUPRA
VI

JPP

ZAKON O
JAVNIM
NABAVKA
MA

ZAKON O
KOMUN.
DELATNOST
IMA

FAZE toka JPP

- 1. Ocenjivanje projekta
- 2. Faza planiranja
- 3. Faza javne nabavke
- 4. Upravljanje i praćenje ugovora

Dijagram toka JPP (4 faze)

1. Ocenjivanje projekta

- **Opravidanost projekta**

- -nužnost projekta
- -nadležnost javnog tela
- -usklađivanje sa nadležnim ministarstvom (strateški obuhvat i provedivost)

- **Opravidanost primene modela JPP-a**

- optimalna alokacija rizika
- test vrednosti za novac ili poređenja troškova javnog sektora
- dostupnost projekta

- **Zrelost**

- finansijska - pravna - tehnička

2. Faza planiranja

- **Komunikacija s tržištem**

- ispitivanje tržišta

- **Ponovno ocenjivanje**

- alokacija rizika
- test vrednosti za novac (VfM) ili poređenja troškova javnog sektora (PSC)
- dostupnost projekta

- **Izrada konkursne dokumentacije**

- izrada ugovora
- izlazne specifikacije

Dijagram toka JPP (4 faze)

3. Faza javne nabavke

- **Postupak javne nabavke**
 - otvoreni postupak
 - ograničeni postupak
 - pregovarački postupak (sa ili bez prethodne objave ugovora)
 - Takmičarski (konkurentni) dijalog

4. Upravljanje i praćenje ugovora

- **Zaključivanje ugovora**
 - potpisivanje ugovora
- **Praćenje ugovora**
 - menadžer ugovora
 - tim za upravljanje ugovorom

- u Srbiji (pre ZJPPK) JPP prisutna uglavnom u oblasti **upravljanja otpadom** i organizovanju **gradskog i prigradskog prevoza**
- JPP tada omogućeno shodno ZLS (JP bez zakon. obaveze da obezbede primenu načela konkurencije, transparentnosti i jednakosti u izboru PP)

NAJVAŽNIJE NOVINE - ZJPPiK

- obav. konkurencija pri izboru PP
- obaveza obrazlaganja izbora JPP kao načina rešavanja odr. potrebe (izvodljivost i isplativost)
- detaljno regulisan nadzor nad sprovođenjem ugov. obaveza
- saglasnost Komisije za JPP (na projekte JPP)

- Primena Zakona na sva ulaganja sredstava u jav. svojini u ZPD sa PP
- **Izuzetak** - uvid u informacije čije bi otkrivanje ugrozilo bezbednost RS,
- zasniva na međ. ugovorima RS
- predmet partnerstva eksploatacija jav. telekom. mreže, odnosno pružanje telekom. usluga

Subjekti učesnici u JPP

- ***Javni partner*** - ovlašćen i zadužen da izvrši procenu potreba od šireg društ. interesa (realizacija usluga ili isporuke dobara od strane PP)
- ***Privatni partner*** - preuzima rizik izgradnje i rizik tražnje ili rizik raspoloživosti; (kapital i know-how značajan za kvalitetniju realizaciju dobara ili usluga od jav. značaja)

JAVNA TELA (JT) SU:

- 1) drž. organ, organizacija, ustanova i dr. dir. ili indir. korisnik budž. sredstava, kao i organizacija za obav. soc. osiguranje;
- 2) javno preduzeće;
- 3) pravno lice koje obavlja i **delatnost od opšteg interesa**, ukoliko je ispunjen neki od sledećih uslova:
 - da > **od 1/2 članova organa upravljanja** tog prav. lica čine predstavnici JT;

- da > od 1/2 glasova u organu tog prav. lica imaju predstavnici JT;
- da JT telo vrši nadzor nad radom tog prav. lica;
- da JT poseduje > od 50% akcija, odnosno udela u tom prav. licu;
- da se > od 50 % finansira iz sredstava JT;
- 4) pravno lice osnovano od JT, a obavlja i delatnost od opšteg interesa i koje ispunjava ≥ 1 od navedenih uslova

Davalac koncesije

- 1) **Vlada RS** – u ime RS, JT i predmet koncesije u nadležnosti RS;
- 2) **Vlada AP** – u ime AP, JT i predmet koncesije u nadležnosti AP;
- 3) **skupština JLS** – JT i predmet koncesije u nadležnosti JLS;
- 4) **jav. preduzeće**, odnosno prav. lice ovlašćeno pos. propisima za davanje koncesije

PRIVATNI PARTNER

- – fiz. ili prav. lice, domaće ili strano ili konzorcijum $1 \geq$ fiz. ili prav. lica (odabrana u postupku jav. nabavke ili postupku davanja koncesije) i koji sa JP zaključuje **jav. ugovor**, ili u tu svrhu osniva **DPN**, ili sa JP **osniva ZPD**

Osnovna pravna regulativa JPP u EU

- direktive - Works Directive (93/27/EEC), Supplies Directive (93/36/EEC), Services Directives (92/50/EEC), te Utilities Directive (93/38/EEC)
- 2003. godine – **Vodič za uspešna javna privatna partnerstva** (Guidelines for Successful Public-Private Partnerships) – Komisija EU
- 2004. godine **Zelenu knjigu o javno – privatnim partnerstvima** (Green Paper on Public-Private Partnerships and Community Law on Public Contracts and Concessions)-Komisija EU

Način implementacije JPP projekata

Da li JPP projekat može da bude implementiran?

-Koji su ciljevi?

-Koji su kapaciteti i ekspertize potrebni?

-Da li postoji interes privatnog sektora?

SPREMNOST
POČETKA?

PRE

Šta JPP projekat mora da obezbedi?Koji su ciljevi?

-Koje infrastrukturne usluge treba obezbediti?

-Koji su rizici?Ko ih preuzima?

-Koji su troškovi i benefiti?

-Koja vrsta JPP je odgovarajuća?

ŠTO JEDNOSTAVNIJI I
USKLAĐEN SA REALNIM
POTREBAMA

Da li će JPP projekat doneti povraćaj na investirani kapital i adekvatnu iskorišćenost resursa?

KORISTITI JPP SAMO
AKO JE MOGUĆE
OSTVARITI REALNE
BENEFITE

- **KONCESIJA AERODROM NIKOLA TESLA**
- uvid u Koncesioni akt i Studiju opravdanosti za koncesiju Aerodroma "Nikola Tesla" - ANT
- Postojala je sigurno mogućnost (pitanje da li je isplativija) da država sama investira u neke dodatne sadržaje aerodroma, umesto JPP
- Predstavnici Vlade Srbije i francuska korporacija "Vansi erports" (Vinci Airports), 22. marta 2018. potpisali ugovor o koncesiji za beogradski aerodrom "Nikola Tesla"

- Nakon sprovedenog postupka JN, (ANT) izabran je Konsultant predvođen investicionom bankom **LAZARD Freres SAS iz Francuske**, koji je dao ponudu sa podizvođačima, i to: tehničkim savetnikom MottMacDonald LLP Velika Britanija, finansijsko poreskim savetnikom KPMG LLP London /KPMG Beograd i pravnim savetnikom Orrick, Herington and Sutcliffe (Europe), Petrikic and Partners Beograd / CMS Rui Pena and Arnaut Lisbon, Portugal. Ugovor je zaključen **u aprilu 2016. god.**

- Organizacija Transparentnost Srbija povodom ovoga ugovora podnela je tužbu Upravnom sudu
- “Koncesioni akt sa studijom opravdanosti” sadrži informacije koje su precizno definisane zakonom, između ostalog i informacije u vezi sa očekivanom vrednošću koncesionih naknada, visine ulaganja kao i maksimalne obaveze koje je davalac koncesije spreman da preuzme

- Imajući to u vidu, objavljivanje tih informacija u toku trajanja **kompetitivnog međunarodnog tendera**, potpuno bi umanjilo pregovaračku poziciju Republike Srbije, ceo proces kompetitivnog nadmetanja bio bi obesmišljen, a javni interes ugrožen” – navedeno je u odgovoru Vlade Republike Srbije
- Postoje određeni zakonom utvrđeni **izuzeci** u postupanju kod ugovaranja JPP

- poziv zainteresovanim koncesionarima Vlada Srbije i Aerodrom "Nikola Tesla" objavili su 10. februara 2017. godine
- Koncesija za finansiranje, razvoj kroz izgradnju i rekonstrukciju, održavanje i upravljanje infrastrukturom aerodroma i obavljanje delatnosti operatera – rok 25 godina

- VINCI Airports Serbia d.o.o. Beograd, Društvo za posebne namene osnovano od strane „Vinci Airports“, SAS, Francuska, isključivo radi realizacije aktivnosti predviđenih Ugovorom o koncesiji, u obavezi je da:
 - Plati jednokratnu Koncesionu naknadu u evrima (501 milion evra);
 - Plati godišnju Koncesionu naknadu u ukupnom iznosu 228 miliona evra nominalne vrednosti za 25 godina;
 - Izvede Obavezne investicione radove u procenjenoj nominalnoj vrednosti od 732 miliona evra

- *Sva načela sadržana u ZJPPiK mora da budu sadržana i u ugovoru o JPP:*
- *1) Načelo zaštite javnog interesa*
- *2) Načelo efikasnosti*
- *3) Načelo transparentnosti*
- *4) Načelo jednakog i pravičnog tretmana*
- *5) Načelo slobodne tržišne utakmice*
- *6) Načelo proporcionalnosti*
- *7) Načelo zaštite životne sredine*
- *8) Načelo autonomije volja*
- *9) Načelo ravnopravnosti ugovornih strana*

Ugovor o JPP

- Ugovori se, između ostalih razvrstavanja, dele na **imenovane i neimenovane**
- **Neimenovane** ugovore ne reguliše ni “opšti zakon” (kao što je Zakon o oblig. odnosima), niti neki poseban zakon – npr. ugov. o franšizingu
- Ugovor o JPP - **imenovani ugovor**
- sadržina, forma i svi najvažniji elementi takve vrste ugovora veoma detaljno regulisani odredbama Zakona o JPPiK

- **Ugovor o JPP je složen ugovor – mešovitog tipa**
- **Takođe, jedna od najopštijuh podela ugovora jeste na **proste (jednostavne) i mešovite(složene)****
- **Kod **prostih (jednostavnih) ugovora** prisutni samo elementi jednog ugovornog odnosa – npr. Ugovor o prodaji, nema prisutnih elemenata neke druge vrste ugovora**

- Kod **mešovitih (složenih) ugovora** u okviru jednog ugovora postoje obeležja, odnosno **elementi raznovrsnih ugovora**
- Tako je i u slučaju ugovora o JPP
- istovremeno **mogu da budu, a često i jesu, prisutni elementi raznih ugovornih odnosa:**
 - kupoprodajnog ugovora, ugovora o građenju, ugovora o javnim nabavkama, ugovora o delu, ugovora o zajmu, ugovora o lizingu, kompenzaciji i dr.

- **Ugovorne strane** kod zaključenja ugovora o JPP:
- **javni partner** (država, JLS, javna preduzeća i ustanove)
- **privatni partner** (dom./str. pravno lice sa većinskom privatnom svojinom samostalno ili udruženo sa još nekim priv. preduzećem – priv. društvom) zaključuje ugovor o JPP sa javnim partnerom radi realizacije, odnosno zadovoljenja potreba građana iz raznovrsnih oblasti života i rada na određenoj teritoriji

Vrste JPP

<p>BBO Buy-Build-Operate kupi-izgradi-upravlja</p>	<p>Uključuje <u>prenos javne imovine</u> privatnom ili mešovitom preduzeću na osnovu ugovora, radi unapređenja i upravljanja tom imovinom u određenom vremenskom periodu</p>
<p>BOO Build-Own-Operate izgradi-poseduj- upravlja</p>	<p>Privatni sektor finansira, gradi i upravlja imovinom koja je <u>njegova svojina</u>. Ograničenja privatnog sektora proizilaze iz osnovnog ugovora, a javni sektor reguliše ovu oblast, u skladu sa ugovornim odredbama</p>
<p>BOT Build-Operate-Transfer izgradi-koristi-prenesi</p>	<p>Način ugovaranja izgradnje infrastrukturnih objekata uz učešće privatnog sektora. Ulagači preuzimaju rizik pripreme, projektovanja, izgradnje i eksploatacije projekta na određeni vremenski period. Nakon isteka prava eksploatacije, objekat se prenosi u svojinu javnog sektora</p>

Vrste JPP

BOOT Build-Own-Operate-Transfer izgradi-poseduj- upravljaj - prenesi	Privatni sektor dobija franšizu za finansiranje, dizajn, izradu i upravljanje određenim dobrom uz pravo naplate korišćenja u određenom vremenskom periodu, nakon čega to dobro prelazi u svojini javnog sektora
BTO Build-Transfer-Operate izgradi-prenesi- upravljaj	privatni ulagač finansira i gradi objekat , a nakon završetka izgradnje i dobijanja neophodnih potvrda i saglasnosti, objekat predaje u svojini javnom sektoru . Po okončanju prve faze, javni sektor objekat izdaje privatnom sektoru na određeno vreme i ugovorom o dugoročnom zakupu daje ulagačima pravo na korišćenje i pravo na ostvarivanje prihoda tokom ugovorenog perioda eksploatacije
DB Design-Build projektuj-izgradi	Na osnovu inicijative privatnog sektora grade se infrastrukturni projekti a tako preuzima rizik i privatni partner. Ovakav oblik ne tretira se uvek kao javno privatno partnerstvo

Vrste JPP

DBFO Design-Build-Finance-Operate projektuj-izgradi-finansiraj-upravljaj	Privatni sektor inicira, finansira i gradi javno dobro, dobija ga u dugoročni zakup radi upravljanja i komercijalnog korišćenja, a nakon isteka ugovorenog roka, predaje ga javnom sektoru
Finance Only samo finansiranje	Privatni sektor neposredno finansira projekat ili koristi različite mehanizme kao što je dugoročni zakup. Javni i privatni sektor dele zajednički prihod
Operation License dozvola za obavljanje posla	Privatni operater na osnovu dozvole ili koncesije pruža javne usluge na određeno vreme, korisnicima kojima inače takvu vrstu usluga pruža javni sektor
O&M Operation & Maintenance Contract Ugovor o upravljanju i održavanju	Javnom imovinom na osnovu ugovora upravlja privatni sektor , ali bez obzira na ovu činjenicu javni sektor ostaje njen vlasnik

Realne putarine
(prihod od tržišta)

The diagram consists of two large, light blue arrows pointing in opposite directions, one to the left and one to the right. They are connected at their inner ends by a thin white vertical line. The background is a dark blue gradient with a subtle grid pattern.

Putarine u senci
Plaćanje za
raspoloživost (plaća
Vlada u celosti)

Glavne prednosti i ograničenja primene koncepta JPP

Prednosti	Ograničenja
<ul style="list-style-type: none">• Vanbilansni tretman projekta• Uvođenje privatnog kapitala• Efikasnost privatnog sektora• Promocija konkurencije• Inovacije	<ul style="list-style-type: none">• Složena struktura i dokumentacija• Vremenski zahtevna struktura JPP• Visoki početni troškovi• Zahteva veliki brojiskusnih profesionalaca• Izbor projekta je važan• Komplikovan način rešavanja problema• Zahteva detaljan pravni okvir JPP• Može stvoriti potencijalne obaveze• Korporativno upravljanje

Odnos javno-privatnog partnerstva i tradicionalnog finansiranja

	Javno-pravno partnerstvo	Tradicionalno finansiranje
N e d o s t a c i	<ul style="list-style-type: none">• - ulaganje u projekte javne infrastrukture je složeno, skupo i zahteva angažovanje značajnog kapitala• - privatni sektor zasniva opravdanost ulaganja na visini prinosa na uložena sredstva, što generiše rizik od neprihvatanja projekta zbog nedovoljnog interesa (rizik pronalaženja investitora)• - pošto je JPP prilično nepoznato područje za stručnu i širu javnost, postoji rizik nerazumevanja i lošeg izbora opcija i primene	<ul style="list-style-type: none">• - velika disproporcija između mogućnosti zaduživanja javnog sektora i potreba za javnim dobrima i uslugama• - javni sektor ima zakonsko ograničenje zaduživanja do određene visine• - raste potreba za infrastrukturnim dobrima• - državna ili lokalna vlast se nalazi u ulozi investitora i snosi rizik izgradnje u celosti

Odnos javno-privatnog partnerstva i tradicionalnog finansiranja

	Javno-pravno partnerstvo	Tradicionalno finansiranje
P r e d n o s t i	<ul style="list-style-type: none">- brža izgradnja infrastrukture- niži troškovi gradnje uz smanjivanje troškova tokom realizacije projekta- jav. sektoru se ostavlja prostor da se više bavi svojim izvornim funkcijama koje nije moguće preneti na privatni sektor, rizik se optimalizuje- viši kvalitet usluga, njihova naplata vezana za postizanje unapred određenih standarda	<ul style="list-style-type: none">-upravljačka ovlašćenja su isključivo u nadležnosti javnog sektora- zakonitosti funkcionisanja poslovnog sistema i njegove specifičnosti u odnosu na druge poslovne sisteme u pogledu strukture izvora finansiranja te roka povrata uloga i sl. su <u>precizno definisane</u>

Rizici kod JPP

Rizik izgradnje	u monetarnom smislu, npr. povećanje stope inflacije iznad planirane, nastupanje neočekivanih problema ili povećanje troškova izgradnje koji mogu da dovedu u pitanje ukupnu profitabilnost projekta Tehn. komponenta rizika podrazumeva tehn. elemente postupka izgradnje (u toku izgradnje utvrdi se da postojeća konstrukcija ne zadovoljava nesmetanu redovnu upotrebu)
Ekonom. rizik - rizik tražnje	Snosi privatna strana - nestabilnost tražnje u odnosu na očekivanu u trenutku potpisivanja ugovora - često u razvijenoj tržišnoj privredi, čak i kada se objekat završi i počne da funkcioniše planiranim kapacitetom, planirana stopa povrata na uloženi kapital investitora može da bude dovedena u pitanje ako dođe do promene u uslovima na tržištu
Finans. rizik	Struktura izvora finansiranja projekta i ugovorene kamatne stope utiču na finansijski rizik kod JPP Povećanje kamatnih stopa (varijabilna kam. stopa), obaveze po kreditu će se povećati, a dobit i stopa prinosa na uloženi kapital smanjiti.

Rizik inflacije	podrazumeva mogućnost i verovatnoću odstupanja stvarnih stopa inflacije od planiranih
Valutni rizik	kada se prihodi ili rashodi iskazuju u više valuta odnosno kada su prihodi iskazani u jednoj, a rashodi u drugoj valuti rizik je moguće smanjiti ili poništiti ukoliko se obaveze, odnosno zaduženja, <u>ugovaraju u istoj valuti</u> u kojoj se realizuju prihodi
Ekološki rizik	moguće štetne posledice po okolinu -izmene ekoloških propisa mogu da utiču na povećanje troškova radi zaštite životne sredine
Politički rizik	obim normativne aktivnosti odgovarajućih nivoa vlasti i eventualnih izmena njihovih odluka i prioriteta - povećanje ili smanjenje poreza ili određenih ekoloških taksi npr. utiče na poslovanje, finansijski rezultat i na sposobnost projekta da servisira dug. Ekonomski ili valutni rizik često može da preraste u politički, koji ima veći uticaj na tržišna kretanja

Rizik održavanja	verovatnoća odstupanja stvarnih troškova održavanja u odnosu na planirane troškove
Rizik raspoloživosti sirovina	Verovatnoća da će se tokom celog perioda realizacije JPP projekta raspolagati neophodnim količinama sirovina Nezavisne analize i procene izvora i raspoloživosti sirovina često su zahtev poslovnih banaka i ostalih kreditora, da bi bili sigurni u uspešno poslovanje
Tehnološki rizik	- uvođenje novih tehnologija i proizvodnih procesa -Ako zastarela tehnologija u toku procesa proizvodnje zakaže, <u>menja se novom, što predstavlja dodatne, neplanirane troškove</u> (može da se izbegne uvođenjem novih tehnologija u objekat u izgradnji)

Postupak i granice izmena javnog ugovora

- Na zahtev javnog, odnosno privatnog partnera, banke ili druge fin. institucije javni ugovor se može izmeniti
- Izmene ugovora **ne mogu da obuhvate sledeće odredbe:**
 - 1) **predmet** ugovora;
 - 2) **rok** na koji je ugovor zaključen;
 - 3) kod javnih ugovora o koncesiji, ponuđena **koncesiona naknada**

- Izmene JU **po zahtevu finansijera**
- A) **bez narušavanja balansa podele rizika** na štetu javnog partnera
- B) **poveć .vrednost javnog ugovora do $\leq 3\%$** (ekonomski opravdan, pravno dokumentovan i prihvatljiv za javnog partnera)
- prethodno pribaviti **mišljenje ministarstva nadležnog za poslove finansija** za projekte ako je procenjena vrednost te koncesije **veća od 50 miliona evra**
- na postupak izmene javnog ugovora primena ZJPPiK

- *Stabilizaciona klauzula*
- **promene propisa** nakon zaključenja javnog ugovora koje pogoršavaju položaj privatnog ili javnog partnera, **ugovor se može izmeniti bez navedenih graničenja**, a u obimu koji je neophodan
- Svrha da se privatni ili javni partner **dovede u položaj u kome je bio u momentu zaključenja JU** (rok trajanja javnog ugovora ni u kom slučaju ne može biti duži od 50 godina)

Osiguranje

- Poverioci proj. kompanije **ne mogu da očekuju** da će kao osiguranje imati **objekat** koji je predmet JPP projekta (javne usluge prioritet iznad zahteva poverilaca – ne može prodaja puta i sl.)
- **MOGUĆI VIDOVI "OSIGURANJA"**
- - budu **uključeni u ranoj fazi projekta** ako krene loše;
- - **preuzmu i vode projekat** (neophodno);
- - **da 3. strane ne steknu pravo prvenstva** nad imovinom projekta;
- -imovina ne može ustupati bez **saglasnosti poverioca**

- **Dodela ugovora u međ. praksi**
- države članice EU (Direktive Evropske komisije) dodela JPP ugovora vrši se kroz sledeću proceduru
- JP objavljuje **obaveštenje** o nabavci, navodeći potrebe i zahteve (def.)
- JP započinje **razgovor** sa odabranim ponuđačima - definisanje sred. prikladnih za zadovoljenje njih. potreba
- razmotriti svi aspekti ugovora sa izabranim ponuđačima - JP obavezno obezbeđuje **identičan tretman ponuđačima**

- Informacije značajne za tok postupka **ne smeju da se daju selektivno**, odnosno na **diskriminatorски način** koji nekim ponuđačima može dati prednost nad drugima
- Javni partner ne sme drugim učesnicima otkriti ponuđena rešenja ili druge **poverljive informacije** koje mu je dostavio neki ponuđač koji učestvuje u razgovoru, bez njegovog odobrenja (**načelo poverljivosti informacija**)

Pravila izbora privatnog partnera

- utvrđivanje pravila izbora PP;
- adekvatno **oglašavanje namere** dodele ugovora o JPP i pravila koja određuju odabir (nadgledanje nepristrasnosti tokom celog postupka);
- **tržišno takmičenje** potencijalnih PP koji mogu garantovati realizaciju projekta;
- **instrumenti osiguranja** da će PP ispuniti obavezu u realizaciji JPP projekta;
- **identično postupanje** prema svim učesnicima tokom celog postupka;
- izbor PP na osnovu **objektivnih i nediskriminatorskih kriterijuma**

- Spisak međunarodnih organizacija čiji se posebni postupci javnih nabavki mogu primenjivati umesto odredaba Zakona o javnim nabavkama (javne nabavke koje se sprovode iz sredstava stranih kredita – spisak min. finansija)
 - • Grupacija Svetska banka (Međunarodna banka za obnovu i razvoj i Međunarodno udruženje za razvoj),
 - • Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD),
 - • Evropska investiciona banka (EIB),
 - • Banka za razvoj Saveta Evrope (CEB) i
 - • razvojne banke, odnosno druge finansijske institucije zemalja donatora kada je bilateralna finansijska saradnja zasnovana na principima Razvojnog komiteta OECD

VRSTE JPP

- **Institucionalno (statusno) JPP** - odnos javnog i PP kao članova zajedničkog privrednog društva (**DPN**) koje je nosilac realizacije projekta JPP
- Osnivačka i upravljačka prava uređuju se slobodno između članova DPN u skladu sa ZoPD

■ **Institucionalni oblik JPP:**

- A) javni i privatni sektor osnivaju i zajednički vode **ново pravno lice** ili
- B) **preuzimanjem udela i kontrole** u postojećem javnom preduzeću od strane PP;
- kod javnih usluga od velike važnosti za javni sektor - potrebno da jav. sektor zadrži deo kontrole i nadzora nad pružanjem usluga (npr. kontrola vazd. saobraćaja, vodosnabd. i sl.)

- DPN - "društvo posebne namene"
- DPN - društvo kapitala koje se osniva sa isključivim ciljem realizacije projekta JPP-a
- izbor privatnog partnera – suosnivača DPN – JLS (ili država) provodi postupak javne nabavke u skladu sa kriterijumima (kvalitet usluge, najniža cena, funkcionalnost i drugi elementi) koji su utvrđeni propisima koji regulišu JPP projekte i javne nabavke

- ugovorno JPP sa el. koncesije
- javnim ugovorom uređeno *komercijalno korišćenje* prirodnih bogatstva ili dobra u opštoj upotrebi u javnoj svojini ili *obavljanja delatnosti od opšteg interesa* (nadležno jav.telo ustupa dom. ili stranom licu, na određeno vreme, uz plaćanje *koncesione naknade*)

- - rizik vezan za komercijalno korišćenje
- Mogući oblici ugovornog JPP – koncesija
 - - koncesije za radove
 - - koncesije za usluge
- Zasnivaju se na javnim ugovorima – ugovori o javnim nabavkama – daje se pravo na obavljanje radova ili vršenje usluga uz obavezu plaćanja koncesione naknade

- Javna tela - Vlada RS, Vlada AP, skupština JLS, javna preduzeća
- Javnom telu prilikom pripreme javnog poziva, konkursne dokumentacije, studije izvodljivosti, predloga koncesionog akata i ugovora pomaže **stručni tim**
- **predlog koncesionog akta** *dostavlja se i Komisiji za JPP radi davanja mišljenja i ocene* da li se projekat može realizovati u formi JPP sa el. koncesije
- U postupku izrade studije opravdanosti davanja koncesije, **Stručni tim** javnog tela **sarađuje sa Komisijom za JPP**

- **Stručni tim javnog tela (JT)**
- 1) pruža str. pomoći JT u *pripremi analiza, studija opravdanosti davanja koncesije, pripremi i izradi uslova i konkursne dok., pravila i uslova za ocenu ponuđača i primljenih ponuda, kao i kriterijuma za izbor ponude;*
- 2) **pregledanje i ocena** pristiglih ponuda;
- 3) utvrđivanje **predloga odluke o izboru najpovoljnije ponude** za davanje koncesije **ili poništaja postupka** davanja koncesije i obrazloženje tih predloga;
- 4) ost. poslovi realizacije postupka davanja koncesije

- **Uredba o načinu davanja koncesija u fazama** („Sl. glasniku RS“ br. 1/2017)
- bliže propisuje način davanja koncesije u fazama – JT donese odluku da se postupak davanja koncesije sprovede u fazama, **pod 2 uslova**
 - 1) predviđeno **koncesionim aktom**
 - 2) **procenjena vrednost koncesije veća od 50 miliona evra**, u skladu sa zakonom

- **1. faza** - zainteresovana lica podnose nadležnom JT, u roku predviđenom javnim pozivom, prijavu za učešće u postupku sa zahtevom za dostavljanje dokumentacije za prvu fazu postupka
- 1) **dokaze o ispunjenosti uslova** - javnim pozivom;
- 2) potpisan **ugovor o zabrani objavljivanja podataka** u vezi sa koncesijom;
- 3) dokaz o **plaćenoj ceni** za konk.dok.;
- 4) dr. dok. predviđene javnim pozivom

- JT dostavlja konkursnu dokumentaciju i omogućava pristup **dokum. za prvu fazu:**
- 1) **informativni memorandum** o predmetu koncesije- fin., pravne i poslovne informacije o predmetu konc. i dr. znač. inf;
- 2) **opšti pregled** konkursnog postupka;
- 3) **uputstvo** podnosiocima prijave u prvoj fazi postupka (uslovi učešća u 2. fazi, lista povez. društava, obrazac i sadržaj neobav. ponuda, bank. garanc., kriterijumi i rok)
- 4) **nacrt ugovora** o koncesiji
- 5) dr. bitne informacije

- **Podnosioci prijave** JT u 1. fazi dostavljaju:
- 1) **dokaze o ispunjenosti uslova** za učešće u **drugoj fazi**;
- 2) **neobavezujuću ponudu** sa predlogom za realizaciju predmeta koncesije;
- 3) **ostalu dokumentaciju** koja se zahteva javnim pozivom i konkursnom dokumentacijom

- JT –na osnovu definisanih kriterijuma
- - odluka o **priznavanju kvalifikacije** podnosiocima prijave koji su ispunili uslove za učešće u 2. fazi,
- ocenjuje dostavljene **neobavezujuće ponude** i na osnovu toga **rangira podnosiocima prijave** i o tome obaveštava sve podnosiocima prijave
- Uz odluku dostavlja i dokumentaciju za 2. fazu postupka, uključujući i **nacrt javnog ugovora** ukoliko prethodno nije dostavljen

- JT u skladu sa konkursnom dokumentacijom, učesnicima u postupku koji su ispunili uslove za učešće u 2. fazi postupka može da:
- organizuje prezentacije u vezi sa predmetom koncesije,
- posete relevantnim lokacijama i sastanke sa predstavnicima javnog tela
- Pre isteka roka za dostavljanje obavezujućih ponuda - konačan tekst javnog ugovora svim učesnicima 2. faze postupka

- **Obavezujuće ponude – 2. faza postupka davanja koncesije**
- Rok za podnošenje **≥60 dana** i teče od dana dostavljanja odluke elektronskim putem
- ponuđač je dužan da podnese **bankarsku garanciju** u iznosu i u skladu sa uputstvom navedenim u konkursnoj dokumentaciji

- **Produženje roka** za podnošenje obav. ponuda (na predlog JT) u skladu sa javnim pozivom i konkursnom dokumentacijom (ponuđači odabrani u 1. fazi pisano obaveštenje najkasnije tri dana pre isteka roka za podnošenje ponuda)
- novi rok za dostavljanje obavezujuće ponude i mesto otvaranja ponuda
- u slučaju produženja roka za podnošenje obav. ponuda, rok važenja deponovane bank. garancije produžava se u skladu sa tim rokom

- ministarstvo nadležno za poslove finansija, odnosno organ AP ili JLS nadležan za poslove finansija, može zatražiti *pokretanje **upravnog i inspeksijskog nadzora*** (**Zakon o drž. upravi**)
- sprovodi i sve ostale aktivnosti vezane za saradnju sa javnim partnerima koji sprovode javne ugovore u cilju preventivnog delovanja, u oblasti JPP sa ili bez elemenata koncesije, za sve vreme trajanja javnog ugovora